

Wadowice, 20.10.2014 r.

Jak ćwiczyć pamięć pierwszoklasisty na początku jego szkolnej drogi?

Nauka powinna być przyjemnością, szczególnie dla ucznia klasy I rozpoczynającego swoją szkolną drogę. Pierwszoklasista ma ogromny potencjał intelektualny, ale żeby skutecznie go wykorzystać potrzebne jest nieustanne ćwiczenie pamięci i wsparcie emocjonalne ze strony rodziców oraz nauczycieli. Pedagog szkolny Małgorzata Jabłońska, ekspert współpracujący z programem edukacyjnym „Klub Bezpiecznego Puchatka” radzi, w jaki sposób pracować z dzieckiem, aby mogło efektywnie rejestrować dużą ilość nowych informacji. Wskazuje jednocześnie techniki, dzięki którym nauka zasad bezpieczeństwa będzie nie tylko pożyteczna, ale także przyjemna.

Pamięć dziecka – klucz do szkolnego sukcesu

W tegorocznej edycji programu edukacyjnego „Klub Bezpiecznego Puchatka” organizatorzy postanowili znacząco rozszerzyć jego zakres. Dokonano tego między innymi poprzez wprowadzenie do materiałów dla nauczycieli oraz uczniów ćwiczeń, których celem jest zwiększenie efektywności zapamiętywania treści przez najmłodszych. To bardzo dobre posunięcie, ponieważ umysł dziecka rozpoczynającego naukę w szkole jest szczególnie otwarty i chłonny na rejestrowanie nowych informacji. Dzieje się tak dlatego, że małe dzieci mają bardzo dobrze rozwiniętą tzw. pamięć mimowolną. Potrafią na przykład zapamiętać długi fragment wiersza, nie rozumiejąc nawet jego treści.

Pod koniec wieku przedszkolnego u dzieci pojawia się natomiast pamięć dowolna, która w wieku szkolnym zaczyna dominować nad mimowolną. Wraz z pojawieniem się pamięci dowolnej intensywniej rozwija się myślenie logiczne, wzrastają kompetencje poznawcze oraz gotowość do świadomego stosowania mnemotechnik – sposobów ułatwiających zapamiętywanie, przechowywanie i przypominanie sobie informacji. Z tego powodu mnemotechniki doskonale sprawdzają się w codziennym życiu dzieci. Wprowadzając różnego rodzaju ciekawe techniki zapamiętywania do programu zajęć w ramach „Klubu Bezpiecznego Puchatka” organizatorzy kreatywnie wychodzą naprzeciw potrzebom i predyspozycjom pierwszoklasistów.

Mnemotechniki

Mnemotechniki to sposoby zapamiętywania poprzez wszystkie zmysły: wzroku, słuchu, smaku, dotyku i węchu. Za ich pomocą dzieci łatwiej i szybciej opanowują niezbędne informacje. Książeczka edukacyjna dla dzieci oraz folder dla nauczycieli „Klubu Bezpiecznego Puchatka” zostały przygotowane w taki sposób, aby w największym stopniu i w jak najciekawszy dla pierwszoklasistów sposób wykorzystywać mnemotechniki. Szczególnie dlatego, że są to metody, które angażują w procesy poznawcze intelekt dziecka oraz jego aktywność, kreatywność i twórczość. Materiały edukacyjne „Klubu Bezpiecznego Puchatka” prezentują wysoki poziom merytoryczny, są przygotowane z wielką dbałością o stronę graficzną, a zadania dla dzieci są niebanalne i świetnie sprofilowane pod kątem potrzeb i możliwości uczniów klas I.

W mnemotechnikach wykorzystuje się rymowanki, obrazki szyfrowane, opowiadania, żarty, ruch, kolor. Pozwala to uniknąć nudy. Różnorodność wykorzystywanych technik czyni lekcje ciekawszymi, co rezultacie przekłada się na większe zainteresowanie i zaangażowanie najmłodszych uczniów oraz lepsze efekty kształcenia. W procesie dydaktycznym efekty kształcenia są bardzo ważne, ale nie można zapominać o tym, że najważniejszy jest rozwój dziecka. Bardzo istotne jest, aby temu rozwojowi towarzyszyły pozytywne emocje. Do optymalnego rozwoju dziecka potrzebne są zatem miłość, wsparcie i poczucie bezpieczeństwa. W tym kontekście pomocne może być wspólne

wykonywanie ćwiczeń przez dzieci i rodziców, np. podczas codziennych domowych zabaw. Nie mniej ważne jest również budowanie u dziecka poczucia własnej wartości poprzez dostrzeganie i docenianie jego sukcesów oraz nieszczerzenie mu przy tym pochwał i zachęt do dalszej pracy.

Niewątpliwie, w przypadku pierwszoklasistów, doskonałym pomysłem jest uatrakcyjnianie zajęć lekcyjnych mnemotechnikami. „Klub Bezpiecznego Puchatka” to program, który proponuje uczniom i nauczycielom naukę poprzez różnorodne formy aktywności, zabawę, ruch, dźwięk. Z wieloletniego doświadczenia wiem, że taka forma prowadzenia zajęć przynosi najlepsze efekty poznawcze, a ponadto – jest dla dzieci przyjemnością, a nie przykrym obowiązkiem. Niezastąpionymi mnemotechnikami w procesie edukacji są piktogramy, wierszyki i rymowanki, mapy mentalne, łańcuchy skojarzeń, pantomimy. Wszystkie przykłady tych aktywizujących mnemotechnik oraz sposobów ich wykorzystania w atrakcyjnej dla dzieci formie, można znaleźć w materiałach edukacyjnych „Klubu Bezpiecznego Puchatka”.

Mnemotechnika	Opis
Piktogramy	Metoda kształcąca pamięć, wyobraźnię i kreatywność, polegająca na ilustrowaniu treści piosenek, wierszy, bajek, opowiadań. Uczniowie wykonują schematyczne rysunki, obrazujące tekst do zapamiętania. Podczas zajęć „Klubu Bezpiecznego Puchatka” za pomocą tej mnemotechniki pierwszoklasiści uczą się między innymi znaków drogowych. Do wskazanych nazw znaków, dzieci przygotowują ich rysunkowe odpowiedniki.
Wierszyki i rymowanki	Mnemotechnika kształcąca pamięć (głównie słuchową). Może być połączona z ruchem. Polega na uczeniu się przez dzieci tekstów rymowanek, które ułatwiają zapamiętywanie. Im wierszyk lub rymowanka bardziej zabawna i ciekawa, tym lepiej, ponieważ na dłużej pozostanie w pamięci dziecka. Przykładem jest tu rymowanka „Przejdźcie przez jezdnię na drugą stronę, tylko na pasach jest dozwolone”. Więcej podobnych rymowanek, sprzyjających uczeniu się przez dzieci ważnych zasad ruchu drogowego znajduje się w folderze dla nauczycieli realizujących program edukacyjny „Klub Bezpiecznego Puchatka”.
Mapy mentalne	Metoda przydatna do porządkowania treści. Polega na umieszczeniu na środku kartki zagadnienia, słowa lub rysunku – klucza, a następnie dołączaniu do niego, w formie rozgałęzień, haseł, słów bądź rysunków bardziej szczegółowych. Dzięki tej mnemotechnice dzieci są w stanie przyswoić w niedługim czasie dużą ilość informacji. W materiałach edukacyjnych „Klubu Bezpiecznego Puchatka” za pomocą tej techniki dzieci uczą się m.in. planet układu słonecznego dopisując do odpowiednich obrazków ich nazwy.
Łańcuchy skojarzeń	Mnemotechnika angażująca wiele zmysłów. Polega na tworzeniu kolejno własnych skojarzeń, składających się w ciąg przyczynowo – skutkowy. Elementy łańcucha łączą się ze sobą, tworząc opowiadanie lub historyjkę. Ważne, aby historyjka rozwijała wyobraźnię i zawierała sporą dawkę fantazji. Również ta mnemotechnika jest wykorzystywana w materiałach „Klubu Bezpiecznego Puchatka” przy istotnej dla dzieci nauce numerów alarmowych do policji, straży pożarnej oraz pogotowia. W jednym z zadań, pierwszoklasiści muszą pokolorować pojazdy wspomnianych służb, a następnie połączyć je z prawidłowymi numerami telefonów alarmowych.
Pantomimy	Metoda polegająca na uczeniu się poprzez ruch i zabawę. Szczególnie polecam ją pierwszoklasistom, u których potrzeba ekspresji jest bardzo duża. Metodę tę można wykorzystać do nauki cyfr czy alfabetu (np. zadaniem ucznia jest przedstawienie za pomocą swojego ciała danej cyfry lub litery). również także z tej, szczególnie lubianej przez dzieci metody, mogą skorzystać nauczyciele w trakcie nauki bezpiecznego zachowania w ramach „Klubu Bezpiecznego Puchatka”, np. poprzez odgrywanie przez uczniów scenek prawidłowego przechodzenia przez jezdnię czy telefonowania na pogotowie.
„Haki” pamięciowe	Mnemotechnika polegająca na kojarzeniu cyfr z przedmiotami, przypominającymi je kształtem, np. 1 - świeca, 2 - łabędź, 3 - serce, 4 – krzesło i tak dalej.

Ćwiczenia kształtujące pamięć

Sposobów na szybkie i skuteczne zapamiętywanie jest o wiele więcej i nie ograniczają się one tylko do mnemotechnik. W materiałach edukacyjnych „Klubu Bezpiecznego Puchatka” zostały zamieszczone także inne, znakomite ćwiczenia kształtujące pamięć dzieci. I co więcej - nie tylko nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, ale również rodzice pierwszoklasistów mogą łatwo z nich skorzystać. Tym bardziej, że pamięć można ćwiczyć praktycznie w każdej sytuacji. Nawet podczas drogi do szkoły, kiedy to zadaniem dziecka będzie zapamiętanie nazw mijanych ulic, sklepów, czy znaków drogowych.

Ćwiczeniem pamięci, które może być stosowane przez rodziców jest nawet rozmowa z dzieckiem, inicjowana pytaniem: „Czego nauczyłeś się dzisiaj w szkole?”. Dobrze poprowadzona rozmowa będzie jednocześnie formą powtórki, a systematyczne powtarzanie materiału prowadzi do jego utrwalenia. Jest to szczególnie ważne w młodszym wieku szkolnym. Nie bez przyczyny często mówi się, że „powtarzanie jest matką nauki”, a „trening czyni mistrza”. Metodę powtarzania można także zastosować w odniesieniu do ćwiczeń z książeczki edukacyjnej „Klubu Bezpiecznego Puchatka”. Na przykład ćwiczenie dotyczące właściwego zachowania na skrzyżowaniu (prezentowane w materiałach w formie rysunku) można powtórzyć z dzieckiem w rzeczywistej sytuacji poprzez zadanie pytania: „W jaki sposób teraz powinniśmy się zachować?”.

Ćwiczenie	Opis
Głuchy telefon	Zadaniem malucha jest dokładne, głośne powtórzenie zdania, które zostało wypowiedziane szeptem przez rodzica lub inną osobę, uczestniczącą w zabawie. W ramach zajęć „Klubu Bezpiecznego Puchatka”, nauczyciel podczas zabawy może zaproponować, aby dzieci głośno i wyraźnie przekazywały sobie na ucho adres swojej szkoły, by móc bezpiecznie trafić do niej z każdego miejsca.
„Jedziemy na wycieczkę i zabieramy...”	Zabawa polega na tym, że każdy z uczestników po kolei wypowiada pierwszą sekwencję zdania, dodając do niej nazwę przedmiotu, który zabiera na wycieczkę. Należy przy tym jednak uwzględnić słowa dodane przez poprzedników. Zabawa wymaga od dziecka koncentracji i skupienia uwagi na tym, co mówią poprzednicy.
Układanie zdań	Zadaniem dziecka jest ułożenie zdania, w którym wszystkie wyrazy rozpoczynają się tą samą głoską, np. „Puchatek pomógł pierwszoklasistom prawidłowo przejść po pasach”.
Memo	Tradycyjna gra polegająca na łączeniu obrazków w pary. Trudność polega na tym, że wszystkie obrazki leżą odwrócone na stole tak, że widzimy jednakowe kartoniki.
Skojarzenia	Gra polega na dobieeraniu w pary obrazków, które do siebie pasują lub wyszukiwaniu w zbiorze obrazka, który nie pasuje do pozostałych. Gra rozwija pamięć, koncentrację, spostrzegawczość i logiczne myślenie. Skojarzenia wykorzystywane są w materiałach edukacyjnych „Klubu Bezpiecznego Puchatka” przy zadaniu pokazującym pierwszoklasistom, które przedmioty mogą być dla nich niebezpieczne (np. nożyczki są ostre i dzieci muszą posługiwać się nimi ostrożnie).
Zagadki, rebusy, łamigłówki	Rozwijają pamięć dziecka, abstrakcyjne kształcą zdolność logicznego i abstrakcyjnego myślenia. Dodatkowo wzbogacają zasób słownictwa. Książeczka dla uczniów „Klubu Bezpiecznego Puchatka” zawiera mnóstwo atrakcyjnych łamigłówek, przygotowanych specjalnie z myślą o najmłodszych uczniach. Wśród nich znajdują się między innymi zadania typu „znajdź różnicę”, „labirynt” czy „brakująca litera”, które wymagają od dzieci koncentracji, skupienia i wytrwałości.
Rymowanki	Nauka krótkich rymowanych wierszyków, które pomagają stymulować pamięć i pozwalają ćwiczyć inne umiejętności przydatne w życiu pierwszoklasisty, np. umiejętność bezpiecznego zachowania na drodze. Przykładem są rymowane, wpadające w ucho wierszyki, zamieszczone w materiałach edukacyjnych dla nauczycieli programu „Klub Bezpiecznego Puchatka” (np. „Kolorowa wyliczanka” rozpoczynająca się słowami: „Są na ulicy takie światełka, ten zna je dobrze, kto na nie zerka...”).

Zabawa wyrazami

Ćwiczenie polega na tworzeniu z liter podanego wyrazu innych słów (np. ekran – kran; koszule – kosz, ule; ulica – ul, cał, sygnalizator – tor, zator, gala). Zabawa rozwija pamięć i świadomość językową pierwszoklasisty. Poza tym wzbogaca zasób jego słownictwa, zarówno czynnego, jak i biernego.

Nauka o bezpieczeństwie z „Klubem Bezpiecznego Puchatka”

Z całą stanowczością mogę polecić materiały edukacyjne „Klubu Bezpiecznego Puchatka”, jako przydatne i ciekawe narzędzia dydaktyczne do nauki o bezpieczeństwie. Zadania znajdujące się w książeczce edukacyjnej są na bardzo wysokim poziomie merytorycznym, a kolorowa, wyrazista i nowoczesna szata graficzna sprzyja zapamiętywaniu przez dzieci najważniejszych informacji.

W zestawie edukacyjnym „Klubu Bezpiecznego Puchatka” znajdują się również broszury informacyjne dla rodziców oraz foldery dla nauczycieli, które zawierają materiały edukacyjne, scenariusze zajęć i pomoce dydaktyczne. Ich poziom jest nienaganny. Zachęcam wszystkich nauczycieli klas I do skorzystania z materiałów i udziału w „Klubie Bezpiecznego Puchatka”.

Więcej informacji o samym programie i bezpłatnych materiałach edukacyjnych, które w ramach akcji otrzymują szkoły podstawowe, można znaleźć na stronie www.bezpiecznypuchatek.pl

Małgorzata Jabłońska
pedagog szkolny
współpracujący z programem edukacyjnym „Klub Bezpiecznego Puchatka”

Kontakt dla mediów:

Joanna Brewińska
tel.: 668 132 414
(48-22) 544-05-11
e-mail: j.brewinska@synertime.pl

Dorota Liszka
tel. +48/33-873-10-80
e-mail: d.liszka@maspex.com,

Kontakt do Organizatora:

Justyna Skrzekut
tel. +48/33-873-82-06
e-mail: j.skrzekut@maspex.com

Program „Klub Bezpiecznego Puchatka” organizowany jest przez firmę Maspex, producenta kakao Puchatek, we współpracy z Biurem Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. Patronat Honorowy sprawuje Komendant Główny Policji oraz wszystkie Kuratoria Oświaty. Celem programu jest edukacja dzieci w zakresie bezpieczeństwa: w domu, w szkole, na drodze i w czasie zabawy oraz wspieranie rozwoju najmłodszych. Każda szkoła, która zgłosi się do programu otrzyma bezpłatne materiały edukacyjne, pomocne w przeprowadzaniu zajęć. Dodatkowo w listopadzie odbywa się Wielki Test Bezpieczeństwa sprawdzający wiedzę pierwszoklasistów. Po zrealizowaniu programu szkoła nabywa prawo posługiwania się Certyfikatem „Klubu Bezpiecznego Puchatka”.